

สารนิพนธ์เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์นม

คำสำคัญ ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย, ผลิตภัณฑ์นม

นักศึกษา ทวี เสนสม

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.วิสูตร คูยานนท์

หลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ

คณะวิชา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

พ.ศ. 2556

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบของความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ต่อประเทศไทยว่ามีอะไรบ้างที่เป็นผลดีและผลเสียของความตกลงฉบับนี้ต่อประเทศไทย และมีอะไรที่เป็นปัญหาในการบังคับใช้ของฝ่ายไทยโดยยกเอาการประท้วงอย่างร้อนแรงต่อการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมจากออสเตรเลียภายใต้กรอบของความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีฉบับนี้เป็นกรณีตัวอย่าง

ผลสุดท้ายของการวิเคราะห์ของสารนิพนธ์นี้ปรากฏว่าตั้งแต่วันที่ทำและบังคับใช้ความตกลงนี้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2005 ทั้งในการค้าสินค้าและการค้าบริการปริมาณการค้าไทย-ออสเตรเลียได้เพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า โดยไทยเป็นฝ่ายที่ได้เปรียบดุลการค้าไม่น้อย ประกอบกับความตกลงนี้เปิดช่องให้คนไทยไปเปิดร้านอาหารไทยในออสเตรเลียได้ด้วย ย่อมปฏิเสธมิได้ว่าโดยภาพรวมแล้วความตกลงฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยแต่ก็มีทั้งด้านดีและด้านเสียเช่นเดียวกับสนธิสัญญาอื่นๆซึ่งบางครั้งก็เป็นผลเสียต่างๆ ที่ไม่ควรจะเป็นอันเป็นผลมาจากการที่ความเข้าใจและความตระหนักของผู้มีส่วนได้เสียของฝ่ายไทยทั้งภาคเอกชนและภาครัฐเกี่ยวกับสิทธิอันชอบธรรมที่พึงมีพึงได้ตามความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย และกลไกในกฎหมายการค้าระหว่างประเทศไม่ดีพอ

หากผู้มีส่วนได้เสียทางฝ่ายไทยมีความเข้าใจเนื้อหาของความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีนี้ และกลไกทางกฎหมายการค้าระหว่างประเทศดี กว้านี้ความสูญเสียโดยเปล่าประโยชน์ของการประท้วงที่ไม่จำเป็นของผู้ผลิตนมวัวฝ่ายไทยที่ต่อต้านผลกระทบของการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมจากออสเตรเลียก็จะหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้นได้ และปัญหาการขาดดุลการค้าสำหรับสินค้าบางรายการก็จะสามารถแก้ไขได้ เพราะผู้ประกอบการฝ่ายไทยจะทราบทันทีว่าเป็นการทุ่มตลาดอย่างเห็นได้ชัด และคงจะร้องเรียนให้ทางการของไทยใช้มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาดที่จะทำให้ความได้เปรียบที่ฝ่ายออสเตรเลียอาจได้รับจากการทุ่มตลาดนั้นหมดไป

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น สารนิพนธ์ฉบับนี้จึงสรุปและเสนอแนะว่ามาตรการป้องกันและเยียวยาเหตุการณ์ดังกล่าวนี้และเหตุการณ์ทำนองเดียวกันน่าจะกระทำโดยให้ส่วนราชการผู้รับผิดชอบเผยแพร่เนื้อหาสาระของความตกลงนี้ต่อสาธารณชนให้เพียงพอว่านี้เพื่อทำให้มหาชนเข้าใจเรื่องนี้ดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องนี้ก็ควรจะมีควมระมัดระวังดูแลผลประโยชน์โดยชอบธรรมของตนให้ดีกว่านี้ และต้องร้องเรียนโดยพลันให้ส่วนราชการผู้รับผิดชอบใช้มาตรการต่อต้านการละเมิดสิทธิดังกล่าวของตนด้วย

THEMATIC PAPER	PROBLEMS IN THE APPLICATION OF THE THAI-AUSTRALIAN FREE TRADE AGREEMENT: CASE STUDY OF THE DAIRY PRODUCTS
KEY WORD	THAI- AUSTRALIAN FREE TRADE AGREEMENT, THE DAIRY PRODUCTS
STUDENT	THAWEE SENSOM
THESIS ADVISOR	PROFESSOR (SPECIAL) DR.WISUTRA TUWAYANON
LEVEL OF STUDY	MASTER OF LAWS (BUSINESS LAW)
FACULTY	FACULTY OF LAWS (BUSINESS LAW)
YEAR	2013

ABSTRACT

This study purports to analyze the repercussions of the Thai-Australia Free Trade Area Agreement on Thailand with the view to identifying its boon and bane for the country and the problems the country has encountered in its application, taking the resonant incident of the heated protest against the import of dairy products from Australia under the framework of this FTA as a case study.

The final analysis of this study discloses that, given the increase of the volume of trade between Thailand and Australia that has tripled since the conclusion and application of this free trade agreement both for the trade in goods and in services on 1 January 2005, with the balance of trade sizably in favour of Thailand coupled with *inter alia* an open door for Thai people to open up Thai food restaurants in Australia, there is no denying that this Thai-Australia FTA has *grosso modo* been beneficial to Thailand.

However, like all treaties, there are always both positive and negative sides in this agreement for the country, some of which are inadvertently negative on account of the inadequacy of comprehension and awareness of the stakeholders on the Thai side, both in private and public sectors, of their legitimate rights under Thai-Australia FTA and relevant legal apparatus in international trade law.

Had the interested persons on the Thai side had a better understanding of the relevant provisions of the FTA in question, the wasteful and unwarranted demonstration and protest of the Thai producers of dairy products against the adverse impacts of the import of the Australian dairy products could have been avoided and the trade deficit problem for certain items of goods would have been resolved, because they would have realized immediately that it was manifestly the case of a dumping and accordingly petitioned for the application of the anti-dumping measures, which would have neutralized any advantages that the Australian side could derive there from.

In light of the above, this IS concludes and recommends that the preventive and remedial measures for this incident and similar ones should be for the competent Thai authorities to more amply disseminate the substance of this Agreement to ensure a better understanding of the public about its subject matter. Whilst the stakeholders in this matter should be more vigilant about their legitimate rights and promptly petition for the application of the appropriate counter-measures by the competent authorities against the infringement of such rights.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนได้เรียบเรียงจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะผู้เขียนได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.วิสูตร ตวยานนท์ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และชี้แนะข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาการพญาไท มหาวิทยาลัยศรีปทุม หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ที่ให้โอกาสผู้เขียนได้เข้าศึกษาหลักสูตรดังกล่าวนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้คำสอน คำชี้แนะในวิชาความรู้ต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ขอขอบคุณกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมซึ่ง เป็นข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานชิ้นนี้ ขอขอบคุณคุณอุษิคารัตน์ อินทสระ (Teacher Assistant) ผู้ซึ่งคอยช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จนสารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และครอบครัวที่ได้ให้กำลังใจ แลให้การสนับสนุนผู้เขียนเป็นอย่างดีตลอดมา

ทวี เสนสม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

พ.ศ. 2556

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	III
กิตติกรรมประกาศ	V
สารบัญ	VI

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ข้อมมุติฐานของการศึกษา	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.5 วิธีการศึกษา	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 ประวัติความเป็นมาของความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย	8
2.1 ความหมายและหลักการของเขตการค้าเสรี	8
2.2 หลักการสำคัญของการรวมตัวในระดับเขตการค้าเสรี (Free Trade Area - FTA)	9
2.3 หลักการสำคัญของการรวมตัวในระดับสหภาพศุลกากร (Customs Union - CU)	10
2.4 สถานภาพทางกฎหมาย (legal status) ของเขตการค้าเสรี	11
2.5 หลักการที่ทำให้การค้าระหว่างประเทศมีความเป็นธรรมตามกฎหมาย การค้าระหว่างประเทศ	12

บทที่	หน้า
2.5.1. แนวความคิด (Concept) และหลักการเกี่ยวกับการทุ่มตลาด	12
2.5.1.1 แนวคิดเรื่องการทุ่มตลาดจากกฎบัตรฮาวานา (Havana Charter)	12
2.5.1.2 แนวคิดเรื่องการทุ่มตลาด Jacob Viner	13
2.5.1.3 แนวคิดเรื่องการทุ่มตลาด Greg Mastel	14
2.5.1.4.แนวคิดเรื่องการทุ่มตลาดของ Robert Willig	14
2.5.2 หลักการและทางปฏิบัติของนานาชาติ(State Practice) เกี่ยวกับ การทุ่มตลาด (Dumping)	15
2.5.2.1 การทุ่มตลาด (Dumping) ในทางปฏิบัติของนานาชาติ (State Practice)	15
2.5.3 หลักการเกี่ยวกับการทุ่มตลาดตามกฎหมายไทย	16
2.5.4 หลักการที่เกี่ยวกับการอุดหนุน(Subsidies)	20
2.5.5 หลักการเกี่ยวกับการอุดหนุนตาม GATT และ WTO	21
2.5.5.1. การอุดหนุนภายในประเทศ	21
2.5.5.2. การอุดหนุนการส่งออก	22
2.5.6 หลักการเกี่ยวกับการอุดหนุนตามกฎหมายไทย	22
2.5.6.1 การอุดหนุนโดยเจาะจง.....	22
2.5.6.2 การอุดหนุนแก่วิสาหกิจบางแห่ง	23
2.5.6.3 การอุดหนุนแก่การส่งออก	23
2.5.6.4 การอุดหนุนเพื่อให้มีการใช้สินค้าในประเทศ	23
2.6 สาเหตุที่ต้องมีการก่อตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย	26
3 หลักเกณฑ์สาระของความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย	32
3.1. ความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย	32
3.1.1 บทนำ (Introduction)	32

บทที่	หน้า
3.1.2. วัตถุประสงค์และคำจำกัดความ (Objectives and Definitions)	32
3.1.3. การค้าสินค้า (Trade in Goods)	32
3.1.3.1 การลดภาษี	32
3.1.3.2 มาตรการทางการค้าอื่นๆ	32
3.1.4. พิธีการศุลกากร (Customs Procedures)	33
3.1.5. กฎแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin)	33
3.1.6. มาตรการปกป้อง (Safeguard Measures)	35
3.1.7. มาตรการด้านสุขอนามัย สุขอนามัยพืชและมาตรฐานอาหาร (Sanitary and Phytosanitary Measures and Food Standards)	36
3.1.8. สิ่งกีดกันสินค้าในรูปเทคนิคทางอุตสาหกรรม (Industrial Technical Barriers to Trade)	37
3.1.9. การค้าภาคบริการ(Trade in Services)	37
3.1.10 การลงทุน (Investment)	37
3.1.11 การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (Movement of Natural Persons)..	38
3.1.12 พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce)	38
3.1.13 นโยบายการแข่งขัน(Competition Policy)	39
3.1.14 ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property)	39
3.1.15 การบริหารจัดการกฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับที่โปร่งใส (Transparent Administration of Laws and Regulations)	39
3.1.16 การจัดซื้อ โดยรัฐ (Government Procurement)	40
3.1.17 ข้อยกเว้นทั่วไป(General Exceptions)	40
3.1.18 บทบัญญัติทางสถาบัน (Institutional Provisions)	40
3.1.19 การปรึกษาหารือและการระงับข้อพิพาท (Consultation and Dispute Settlement)	41

บทที่	หน้า
3.1.20 บทบัญญัติสุดท้าย (Final Provisions)	41
3.2. ข้อสรุปสาระสำคัญโดยสังเขปของความตกลงไทย-ออสเตรเลีย	41
3.2.1 การเปิดเสรีการค้าสินค้า(Free Trade Area)	42
3.2.2 กฎแหล่งกำเนิดสินค้า(Rules of Origin)	42
3.2.3 การเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน	42
3.2.4 พันธกรณีด้านการค้าบริการและการลงทุนของออสเตรเลีย	43
3.3. ผลของการบังคับใช้ (Application)ความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรี	
ไทย-ออสเตรเลีย	43
3.3.1 ก่อนที่ความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีไทย – ออสเตรเลียจะมีผลใช้บังคับ..	43
3.3.2 หลังจากที่ความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีไทย – ออสเตรเลียมีผลใช้บังคับ..	45
3.3.2.1 ด้านการค้าสินค้า (Trade in Goods)	45
3.4 ปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ...	58
4 กรณีศึกษาของผลิตภัณฑ์นมในปัญหาการบังคับใช้ (Application) ความตกลงเขตการค้าเสรี	
 ไทย-ออสเตรเลีย	59
4.1 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายทั่วไป.....	59
4.1.1พระราชบัญญัติ การตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุนซึ่งสินค้าจาก	
ต่างประเทศ พ.ศ. 2542	61
4.1.2 กฎหมายอื่น ๆ และระเบียบประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง	61
4.1.2.1พระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร	
ซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522	61
4.1.2.2 พระราชกำหนดพิกัดอัตราภาษีศุลกากร ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2530..	61
4.1.2.3ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการยกเว้นอากรและลดอัตราอากร	
ศุลกากรสำหรับของที่มีถิ่นกำเนิดจากออสเตรเลีย ประกาศ	
ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2547	61

บทที่	หน้า
4.1.2.4 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการกำหนดมาตรการ ปกป้องฯพ.ศ. 2542	61
4.1.2.5 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ ซึ่งสินค้านำเข้าเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน พ.ศ. 2539	61
4.1.2.6 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการกำหนดมาตรการ ปกป้องฯ พ.ศ. 2542	61
4.1.2.7 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ ซึ่งสินค้านำเข้าเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน พ.ศ. 2539	62
4.1.2.8 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการยกเว้นหรือคืนค่าธรรมเนียม พิเศษที่เรียกเก็บจากสินค้าทุ่มตลาด หรือ สินค้าได้รับการอุดหนุนที่นำเข้า มาเพื่อผลิตผสมประกอบหรือบรรจุเป็นสินค้าส่งออก พ.ศ. 2541.....	62
4.1.2.9 ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการออกหนังสือรับรอง แสดงการได้รับสิทธิชำระภาษีในโควตาตามความตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) สำหรับปี 2548 (สำหรับสินค้าเกษตร 8 รายการ) พ.ศ. 2547	62
4.1.2.10 ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการออกหนังสือรับรอง แสดงการได้รับสิทธิชำระภาษีนอกโควตาตามความตกลงเขตการค้า เสรีไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) สำหรับปี 2548 (สำหรับสินค้าเกษตร 8 รายการ) พ.ศ. 2547	62
4.1.4.11ประกาศกระทรวงพาณิชย์เรื่องการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ตามความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) พ.ศ. 2547.....	62
4.1.2.11 ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการกำหนดแบบหนังสือรับรอง แสดงการได้รับสิทธิชำระภาษีตามความตกลงเขตการค้าเสรีไทย- ออสเตรเลีย (TAFTA) พ.ศ. 2547.....	62

บทที่	หน้า
4.3 ปัญหาในการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมจากออสเตรเลียของประเทศไทย.....	62
4.3 การใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดในทางปฏิบัติของไทย	65
4.3.1 การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษตอบโต้การทุ่มตลาดภายใต้ พ.ร.บ. 2522 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2539	65
4.3.2 การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดภายใต้พระราชบัญญัติ การตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ.2542	65
4.4 การวิเคราะห์ปัญหาสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมที่นำเข้าจากออสเตรเลีย ตามความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน	70
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	73
5.1 สรุปผลการศึกษา	73
5.2 ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	81
ประวัติผู้วิจัย	204